

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
Julkisoikeusyksikkö
Erityisasiantuntija Jasmin Heiskanen

LAUSUNTO

17.4.2025

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta (HE 21/2025 vp)

Maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt oikeusministeriötä lausunnon otsikossa mainitussa asiassa.

Kyseessä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsästyslakia ja sen tavoitteena on toimeenpanna suurpetotyöryhmän loppuraportissa ehdotettuja toimia sekä muita toimia ja siten luoda edellytyksiä niin sanotun suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamiseksi.

Oikeusministeriö lausuu kunnioittavasti seuraavan.

Oikeusministeriö on antanut kyseessä olevan hallituksen esityksen esitysluonnoksesta sen valmisteluvaiheessa maa- ja metsätalousministeriölle 13.3.2025 päivätyn lausunnon. Lausunnossaan oikeusministeriö esitti esitysluonnokseen liittyviä huomioita, joissa korostui varsinkin esityksen eri osioiden selkeyttämistarve, erityisesti ehdotettujen muutosten ja luontodirektiivin sääntelyjärjestelmän keskinäisen suhteen sekä yhteensopivuuden osalta. Esitystä on oikeusministeriön lausuntopalautteen johdosta muokattu joiltain osin.

Ehdotettua metsästyslain 41 §:n 1 momentin muutosta on muotoiltu uudelleen siten, että poikkeuslupaharkinnassa voitaisiin ottaa huomioon riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjen hoitoa koskevat hoitosuunnitelmat, "joiden toimenpiteillä otetaan huomioon luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY (luontodirektiivi) 2 artikla". Ehdotetun muutoksen, jolla viitattaisiin hoitosuunnitelmien toimenpiteillä otettavan huomioon luontodirektiivin tavoit-

**Postiosoite
Postadress**

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

**Käyntiosoite
Besöksadress**

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

**Puhelin
Telefon**

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

**Faksi
Fax**

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

**S-posti, internet
E-post, internet**

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

teartikla (2), tarkoitus jää varsin epäselväksi. Pykälää kirjaimellisesti tulkiten harkinnassa voitaisiin ottaa huomioon vain ne hoitosuunnitelmat, joiden toimenpiteillä otetaan luontodirektiivin 2 artikla huomioon. Tämä ei kuitenkaan liene tarkoituksena. Esityksen lausuntopalautetta koskevan osion (s. 21) perusteella muokkauksen tarkoituksena on saada sääntely vastaamaan paremmin luontodirektiivin sääntelyä, kun taas keskeisiä ehdotuksia koskevassa osiossa (s. 15) todetaan, että hoitosuunnitelman kautta huomioidaisiin samalla luontodirektiivin 2 artiklan 3 kohdassa mainitut seikat. Pykälätekstissä viittaus luontodirektiiviin kuitenkin lähinnä täsmentää hoitosuunnitelmien sisältöä, eikä hoitosuunnitelmista muutoinkaan säädetä metsästyslaissa. Ehdotettu 1 momentin muutos ei näyttäisi säännöstasolla palvelevan sitä tavoitetta, mitä on mahdollisesti ajateltu ja tarkoitettu.

Oikeusministeriö kiinnitti lausunnossaan 13.3.2025 huomiota siihen, että esityksen sisältöä ja tarkoitusta olisi syytä pyrkiä selkeyttämään hoitosuunnitelmien huomioon ottamista koskevilta osin. Esitystä ei ole juuri selkeytetty, vaan erityisesti pykälän varsin väljän muotoilun ("voidaan ottaa huomioon") perusteella jää edelleen epäselväksi, onko tarkoituksena, että hoitosuunnitelma otettaisiin lähtökohtaisesti huomioon aina, kun sellainen on tehty, vai otettaisiinko hoitosuunnitelma vain harkinnanvaraisesti huomioon. Oikeusministeriö huomauttaa, että hallintolain 31 §:ssä tarkoitetun selvittämismääräyksen johdosta viranomaisen tulee joka tapauksessa hankkia asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset.

Ehdotetun 41 §:n 5 momentin muutoksen mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä 41 a §:n 3 momentissa tarkoitetun poikkeuslupan päämäärästä. Oikeusministeriö totesi lausunnossaan 13.3.2025, että sääntely koskien poikkeuslupan päämäärän antamista asetuksella kaipaasi arviointia ja selvennystä yhteensopivuudesta luontodirektiivin sääntelyn kanssa sekä sen merkityksestä riistakeskuksen poikkeuslupaharkintaan. Esityksen keskeisten ehdotusten perusteluja (s. 16) on jossain määrin täydennetty. Perusteluista käy ilmi, että ministeriön asetuksella säädetty päämäärä ei olisi yleinen, vaan päämäärästä voitaisiin säätää asetuksella lajikohtaisesti ja kannanhoitoalueittain. Samalla riistakeskuksen tehtävänä olisi edelleen suorittaa tapauskohtaisia poikkeuslupaharkintaa ja sen päätösten olisi edelleen perustuttava kaikkiin poikkeuslupan myöntämisen yleisiin ja erityisiin edellytyksiin.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin esityksen mukaan siten säätää ilmeisesti erinäisiä poikkeuslupia koskevia päämääriä. Esityksen perusteella jää kuitenkin epäselväksi, kuinka kattavasti ehdotettua sääntelyä on arvioitu sen kannalta, miten se vaikuttaisi yleisellä tasolla riistakeskuksen harkintavaltaan poikkeuslupa-asioissa.

Vaikka riistakeskuksen 41 a §:n 3 momenttiin liittyvä poikkeuslupaharkinta olisi edelleen tapauskohtaista, olisiko riistakeskus samalla kuitenkin sidottu harkinnassaan ministeriön asetuksella säädettyihin päämääriin suorittaessaan poikkeuslupaharkintaa, ja onko tämä muutoksella tavoiteltu tahtotila?

Maa- ja metsätalousvaliokunta on lausuntopyyntönsä yhteydessä pyytänyt myös huomioidaan ja kommentoidaan kahta lakialoitetta, joista toinen liittyy metsästyslain 41 a §:n päivittämiseen (LA19/2024 vp) ja toinen uuden 41 f §:n säätämiseen metsästyslakiin (LA 24/2023 vp). Lakialoitteet eivät koske oikeusministeriön toimialan asioita, joten se ei tässä yhteydessä ota niihin enemmälti kantaa.